

صنعت

تولید و رقابت پذیری

شرکت کنندگان در میزگرد

اشاره

اقتصاددانان، صنعت را موتور محرکه اقتصاد و عامل کلیدی رشد و توسعه اقتصادی کشورها می‌دانند و بر همین اساس بر افزایش رشد صنعت، سرمایه‌گذاری روی تولید صنعتی، صادرات صنعتی و اشتغالزایی ناشی از صنعت تاکید دارند.

خوشبختانه در کشور در جهت دستیابی به سیاستها و استراتژی‌های توسعه صنعتی، بسترهای لازم برای ارتقای بخش صنعت و معدن در قالب طرحهایی چون اصلاحات ساختاری و تغییر مأموریت وزارت مربوطه از برنامه ریزی بنگاه و محصول به سیاستگذاری برای صنعت و ایجاد نهادهای صنعتی، نوسازی صنایع، تجدید ساختار تشکیلات واحدهای صنعتی، توسعه نهادهای مردم نهاد (NGO) و تشکلهای صنفی و صنعتی، واگذاری شرکتهای دولتی و توسعه خصوصی سازی و... فراهم شده و در این راستا بویژه در مورد خصوصی سازی، و کاهش تصدی گری دولت حرکتها و تلاشهایی جدید در سطوح مختلف قابل مشاهده است.

در پی صدور فرمان حکومتی خصوصی سازی، وزیر امور اقتصادی و دارایی طی مصاحبه ای هدف از واگذاری شرکتهای موضوع اصل ۴۴ را شتاب بخشیدن به رشد و توسعه اقتصادی کشور دانست و اعلام کرد گسترش مالکیت در سطح عموم مردم به منظور تامین عدالت اجتماعی، ارتقای کارایی بنگاههای اقتصادی و بهره وری منابع مادی و انسانی و فناوری، افزایش سهم بخشهای خصوصی و تعاونی در اقتصاد ملی و کاستن از بار مالی و مدیریتی دولت در تصدی فعالیتهای اقتصادی از جمله اهداف این سیاست به شمار می‌رود. وزیر صنایع و معادن نیز در مصاحبه ای در راستای تقویت تشکلهای صنعتی طی نامه ای وظایف تفویض شده به خانه صنعت و معدن را در سیزده مورد مشخص کرد. مطالعه، بررسی و ارائه نظرها در تعیین اولویتهای سرمایه گذاری بخش صنعت و معدن، فراهم کردن بانک اطلاعات صنعت و معدن، نظارت و اقدامات لازم در پیشرفت به موقع طرحهای صنعتی و معدنی، مطالعه و بررسی مسایل و مشکلات طرحها و واحدهای صنعتی و معدنی و ارائه راهکارهای لازم، همکاری با موسسه استاندارد، مشارکت در برنامه ریزی در توسعه صادرات کالاهای صنعتی و معدنی و خدمات فنی و مهندسی و... از جمله وظایف عمده ای است که به خانه صنعت و معدن واگذار شده است.

بی شک این تحولات نشان از این دارد که تلاشهایی تازه برای کاهش تصدی گری دولت، برداشته شدن موانع، تقویت خصوصی سازی و مشارکت بیشتر مردم در تولید و توسعه صنعتی و اقتصادی کشور آغاز شده و تحقق آنها اراده استوار و عزم ملی را می‌طلبند.

به مناسبت بزرگداشت روز صنعت و معدن ماه گذشته همایش دوروزه علمی - تخصصی در زمینه «رقابت پذیری و رونق تولید در صنایع ایران»، «صنعت، کیفیت و استاندارد» با همکاری کنفدراسیون صنعت ایران، انجمن مدیران صنایع، وزارت صنایع و معادن، و سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران در محل سازمان مدیریت صنعتی برگزار شد که در آن گروهی از مدیران صنعتی، صنعتگران، اقتصاددانان و اساتید دانشگاهها به بیان چالشها، تنگناها، راهکارها و دستاوردهای صنعت و معدن کشور پرداختند.

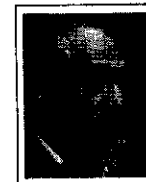
با توجه به اهمیت مباحث مطرح شده و نیز علاقه مخاطبان به این گونه مباحث، تدبیر برپایه رسالت خود درصدد برآمده است که خلاصه دیدگاهها و نظرات پاره ای از سخنرانان در این همایش را در قالب میزگرد تقدیم خوانندگان کند که از نظر شما علاقه مندان می‌گذرد.

مهندس حسین ابویی مهریزی:
مدیرکل صنایع غیرفلزی وزارت
صنایع و معادن

مروفتی بهشتی:
دیرکل کنفدراسیون صنعت
ایران

دکتر علی اصغر توفیق:
رئیس موسسه استاندارد و
تحقیقات صنعتی ایران

مهندس شهریار خانی:
رئیس شورای مرکزی
کنفدراسیون صنعت ایران

مهندس مهدی مفیدی:
رئیس هیات مدیره و مدیرعامل
سازمان گسترش و نوسازی
صنایع ایران

دکتر مسعود نیلی:
استاد دانشکده مدیریت و اقتصاد
دانشگاه صنعتی شریف

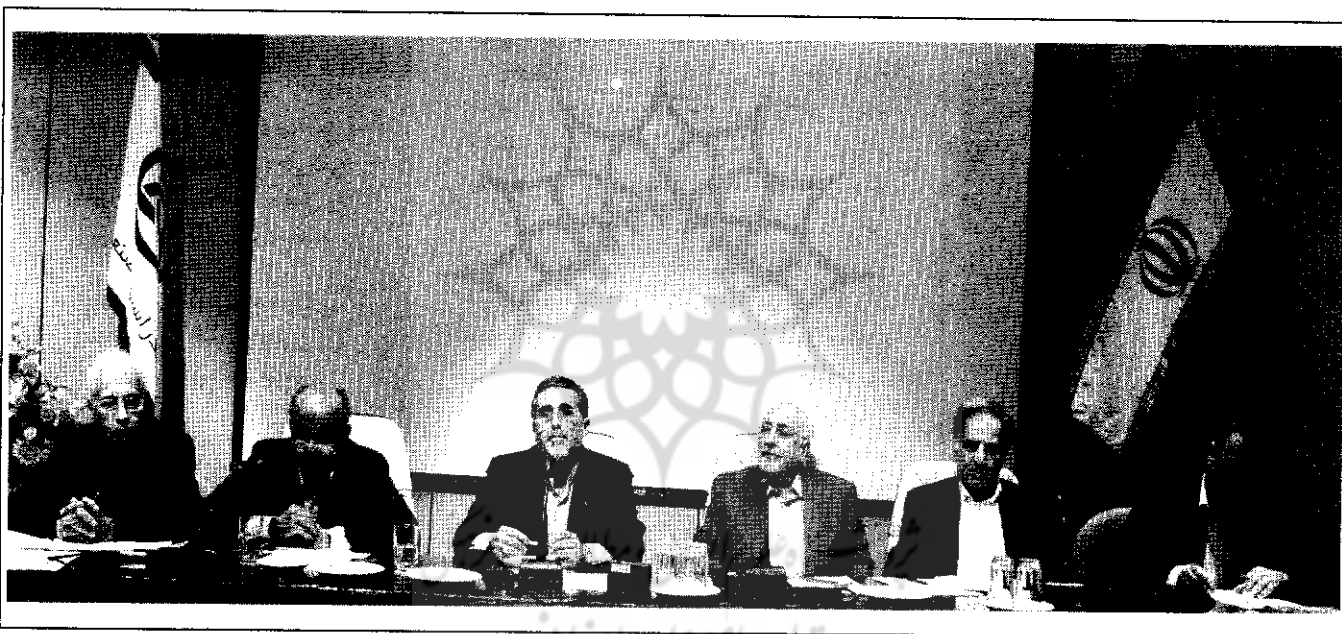
است که همواره آنچه ساخته ایم خراب می‌کنیم و از نو می‌سازیم.

برخی دلشان می‌خواهد محور عالم باشند و همه چیز طبق زیربنای فکری آنها بنا شده باشد و آن طور که باید و شاید اعتقادی به کار گذشتگان ندارند و به همین دلیل تکامل اتفاق نمی‌افتد و انسجام در هم می‌ریزد. به نظر اگر رفتارها تلطیف شود و صفا و صمیمیت حاکم شود و همدلی در جامعه حاکمیت پیدا کند، بدون تردید یک رفتار اساسی وارد صحنه جامعه می‌شود.

بر دلها، ارتباط صمیمانه داشتن با همکاران، یک نوع انسجام به وجود می‌آورد که در موقعیت‌ها تحقق ایجاد می‌کند. می‌گویند اهمیتی را که موسسه بیل گیتس برای نیروی انسانی خود قائل است، ۸۵ درصد کل ثروت موسسه را تشکیل می‌دهد.

خیلی دلم می‌خواهد در این مواردی که می‌گویم کمک کنید تا بینیم راه را درست یا اشتباه می‌رویم و چرا ما موفق نمی‌شویم؟ یک وجه مشترک بین تمام گفته‌ها می‌بینیم و آن عدم توجه و عنایت به رفتار و سلوک و ادامه راهها، کم توجهی

تدبیر: به نام خدا. کارشناسان بر این باورند که مسیر توسعه اقتصادی کشور از صنعت می‌گذرد. اگرچه روند توسعه صنعتی کشور در سالهای گذشته با فراز و نشیب‌هایی همراه بوده است ولی حاصل و ثمره برنامه ریزی‌ها و سیاستگذاری‌ها و تلاش بی‌وقفه صنعتگران و مدیران واحدهای صنعتی، افزایش نسبی رشد تولیدات صنعتی در کشور را نشان می‌دهد. در همایش دو روزه «رقابت‌پذیری و رونق تولید در صنایع ایران» و «صنعت کیفیت و استاندارد» گروهی از مدیران صنعت و صاحبان نظران اقتصادی و

تدبیر: ضرورت ایجاد فضای رقابتی، ضعیف بودن نظام تکنوکراسی در کشور، رقابتی کردن سیاست خارجی و همسویی فعال با جهان از جمله نکاتی است که دکتر سعید تائب استاد دانشگاه و پژوهشگر مرکز مطالعات سیاسی متناسب با وقت جلسه به تحلیل آنها پرداخته است.

ضرورت همسویی فعال با جهان
دکتر سعید تائب: برای رقابت‌پذیری نمی‌توان بدون فضای رقابتی سخن گفت. فضایی که در آن کارفرما بتواند هزینه‌های تولید را کاهش دهد و با کارگران تعامل خوبی داشته باشد، همان فضای رقابتی است.

به انسانها، بی‌احترامی به فردیت و در نهایت عدم بهره‌وری است. باید بپذیریم مشکل رفتاری داریم و در زمینه علوم انسانی با مسائل بسیار زیادی روبرو هستیم. شرایط نامساعد و دل‌آزردگی‌ها در جامعه بسیار زیاد دیده می‌شود و به شخصیت انسانها کم توجهی می‌شود. یکی از مسائلی که بین ما وجود دارد گرفتاری زیرساخت فکری ما است. اگر از یک زیرساخت فکری بسیط و گسترده‌ای برخوردار بودیم و فرهنگ غنی در اختیار می‌داشتیم، بی‌گمان جامعه ما بهتر از این می‌شد. ملاحظه می‌کنیم اشتباه رفتاری، چه لطمه‌های بزرگی به جامعه ما می‌زند. یکی از پردردترین لطمه‌ها این

صنعتی کشور در قالب دو بخش میزگرد و سخنرانی نظرات خود را پیرامون چالشهای صنعت بیان کرده و پیشنهادها و راهکارهایی نیز در جهت شناخت تنگناها و رفع موانع و نیز ضرورت رقابت به منظور افزایش تولید و رشد اقتصادی و صنعتی کشور مطرح کردند. در ابتدا با دیدگاههای مهندس محسن خلیلی عراقی رئیس هیات مدیره کنفدراسیون صنعت ایران و رئیس هیات مدیره انجمن مدیران صنایع به عنوان یکی از باتجربه‌ترین مدیران صنعت کشور آشنا می‌شویم.

همدلی و همفکری در ارتباطات
مهندس محسن خلیلی: به‌طور کلی مدیریت

مهندس مفیدی:

رقابت پذیری یا حفظ مزایای رقابتی برای یک دوره طولانی جز به مدد پشتیبانی تحقیق و پژوهش امکان پذیر نیست.

پژوهش، حلقه مفقوده دنیای صنعتی ایران است و بدون آن صنعت نابود می شود.

در دنیایی که پژوهش خود یک فعالیت رقابتی است، نمی توان آهسته حرکت کرد. هر که زودتر به دستاوردهای پژوهشی برسد، کامیاب است.

سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران خریدار پژوهشهای کاربردی است.

سازمان گسترش آماده است پژوهشگران را حمایت کند و با آنها در سرمایه گذاری مشارکت نماید تا تولید علم برای صنعت گسترده و نهادینه شود.

صنعت ایران باید بر پژوهش استوار باشد. اما این امر نیازمند رقابتی کردن فضای پژوهش و ایجاد نهادهای پژوهشی ممتاز و برجسته است.

تولید علم، بالاترین نوع کار آفرینی است و ما در سازمان گسترش و نوسازی به این راه معتقدیم.

باید پرسید کارفرما با چه کسی می خواهد رقابت کند؟ رقابت در دنیای واقعی اتفاق می افتد. رقابت امروز باید در سطح بین المللی مورد توجه قرار گیرد. البته رقابت در سطح ملی نیز نباید فراموش شود. در دهه اخیر، دنیای صنعتی به این نتیجه رسیده است که فقدان و یا ناتوانی رقابت کشورهای توسعه یافته با آنها نه تنها دیگر نقطه قوت نیست، بلکه برای آنها مشکل نیز ایجاد می کند. ایران چون جزئی از خاورمیانه است باید این مساله را درک کند، باید مشخص شود که آیا در ماشین در حال حرکت، راننده ایم یا در صندلی عقب نشسته ایم.

وقتی به الگوهای توسعه نگاه کنیم می بینیم که در همه جوامع می خواهند درآمد سرانه بیشتری داشته باشند، دموکراسی داشته باشند، تا فقر را از بین ببرند. برای رسیدن به این هدفها سیاستها را تعریف می کنند و این سیاستها باید چند حوزه را بازبینی کنند. ایران به شدت در حوزه تکنوکراتها ضعیف است، سیستم تکنوکراسی ایران ضعیف است در واقع تکنوکراتهای مستقل نداریم. جامعه مدنی توانمند موثری نداریم، باید در این زمینه ها کار کرد. صنعت پیشرفت نمی کند، جز اینکه در متن جامعه مدنی نیرومند قرار بگیرد.

سیاست خارجی و روابط خارجی ایران یک عنصر بسیار سرنوشت ساز است. اگر می خواهیم با دنیا رقابت کنیم، باید سیاست خارجی را رقابتی کنیم و آن را سامان دهیم. بدون سیاست خارجی موثر و نیرومند راه به جایی نمی بریم. چین می تواند نمونه خوبی باشد که سیاست خارجی آن تا دهه ۱۹۶۰ بسته بود و همین را عامل ناکامی دانستند. پس از دهه ۱۹۶۰ رهبران چین نگاه به دنیا را تغییر دادند و در برابر، نگاه جهان نیز به چین تغییر یافت. برای ایجاد فضای رقابتی در درون مرزهای ملی باید همسویی فعال با جهان داشته باشیم. اگر می خواهیم فقط مشکل امروز را حل کنیم به جایی نمی رسیم، باید آثار همسویی فعال سیاست خارجی در درون جامعه ایرانی نهادینه شود.

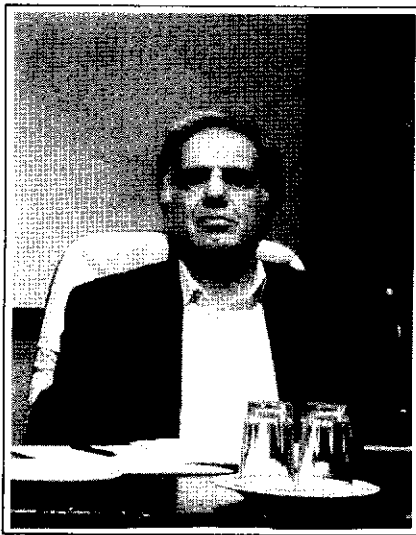
تدبیر: پژوهش حلقه مفقوده صنعت ایران است و صنعت کشور باید بر پژوهش استوار

یادآوری: همان گونه که قبلا هم به اطلاع شما رسید، همایشی که مباحث عمده آن در پیش روی شما قرار دارد در دو بخش برگزار شد. در یک بخش مدیران صنعت و اساتید دانشگاهها نظرات و دیدگاههای خود را پیرامون مسایل صنعت و تولید و رقابت پذیری و استاندارد در قالب میزگرد بیان کردند و در بخش دیگر پاره ای از صنعتگران و مدیران و کارشناسان درباره صنعت، نقش موثر دولت در تولید و توسعه صنعت، رقابت پذیری و استاندارد به سخنرانی پرداختند. آنچه در پی می آید نکات عمده ای از اظهارات پاره ای سخنرانان در این همایش است که شما خواننده گرامی را به مطالعه آن دعوت می کنیم.

صنعت؛ کار هوشمندانه

دکتر موسی غنی نژاد اقتصاددان و استاد دانشگاه ملی سخنان کوتاهی در همایش «رقابت پذیری و روش تولید در صنایع ایران» به بررسی جایگاه اقتصادی و اجتماعی صنعت و صنعتگران در ایران پرداخت و سخنانش را با یک پرسش آغاز کرد: چرا کارخانه داران در جامعه ایرانی دیده نمی شوند؟ وی برای اینکه به این پرسش پاسخ دهد، به تعریف صنعت و ریشه های تاریخی آن اشاره کرد و گفت صنعت ریشه در غرب دارد و معنای آن کار هوشمندانه یا داشتن مهارت در انجام یک فعالیت است. وی افزود هنر معنای دیگری است که در قرون وسطی و حتی در دوران اخیر برای تعریف صنعت به کار گرفته می شود. به این ترتیب تولید صنعتی که با تلاش انسانها حاصل می شود، محصول هنر است. در واقع هنر و صنعت مترادف هستند. در ایران نیز صنعتگر با هنرمند یکسان دانسته می شود، چرا که صنعت در حوزه اقتصادی به معنای کار نوآورانه و خلاقانه است. در صنعت،

مرئضی بهشتی:

برای اینکه رقابت باشد، اطلاعات باید تداوم پیدا کند.

تجربه ها نباید کنار گذاشته شوند. اگر تجربه ها را دور بریزیم، راه به جایی نخواهیم برد.

هر مدیر تازه ای که برای یک بنگاه صنعتی شروع به کار می کند، درصدد تغییر همه چیز است.

ایجاد تغییر در همه امور از سوی مدیران، یک خطای بزرگ است.

اگر می خواهیم رقابت پذیری را در جامعه و بنگاههای صنعتی نهادینه کنیم، چاره ای جز استفاده از تجربه ها نداریم.

رقابت پذیر بودن به معنای این نیست که جامعه ای در همه عرصه ها بتواند رقابت کند و کامیاب باشد.

جامعه ایرانی نباید تصور کند که توانایی رقابت در همه رشته های صنعتی را دارد.

یکی از مشکلات ایران در همه عرصه ها، نبود تداوم اطلاعات است.

باشد. مهندس مفیدی با اشاره به اهمیت تحقیق و توسعه به عنوان پشتیبان رقابت پذیری، بر رقابتی کردن فضای پژوهش و ایجاد نهادهای پژوهشی تاکید دارد. وی به عنوان مدیرعامل سازمان گسترش با اعلام حمایت کامل این سازمان از پژوهش و پژوهشگران از تولید علم به عنوان بالاترین نوع کارآفرینی نام می برد. در ادامه با دیدگاههای وی بیشتر آشنا می شویم.

رقابتی بودن فضای پژوهش

مهندس مفیدی: واقعیت این است که رقابت پذیری یا حفظ مزایای رقابتی برای یک دوره طولانی جز به مدد پشتیبانی تحقیق و پژوهش امکان پذیر نیست. اعتقاد دارم ایران می تواند در تحقیق و توسعه پیشرفت کند و لازم نیست فقط چشم به بیرون بدوزد. اما شرط توانستن این است که از راهکارهای درست استفاده کنیم.

پژوهش به مثابه روح در بدن صنعت است و بدون این روح، صنعت نابود می شود. پژوهش حلقه مفقوده دنیای صنعتی ایران است و نهضت تولید علم که در سند چشم انداز آمده نیز موید آن است.

خود پژوهش نیز یک موضوع و فعالیت رقابتی است و نباید رقابت در پژوهش نادیده گرفته شود. در دنیایی که پژوهش خود یک فعالیت رقابتی است، نمی توان آهسته حرکت کرد و هر که زودتر به دستاوردهای پژوهشی برسد، کامیاب است.

اما این نگاه که تحقیقات باید از سوی دولت باشد و دولت باید برای آن هزینه کند، کار را دشوار کرده است. صنعت ایران باید بر پژوهش استوار باشد و اما این کار نیازمند رقابتی کردن فضای پژوهش و ایجاد نهادهای پژوهشی ممتاز و برجسته است. می دانم دستاوردهای پژوهش های کاربردی در ایران با تقاضای خوبی مواجه است و اگر کاری صورت پذیرد، مشتری پای آن ایستاده است. پژوهشهای ارزشمند را به راحتی می توان در بازار فروخت.

سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران آماده است، پژوهشگران را حمایت کند و با آنها در سرمایه گذاری مشارکت کند تا تولید علم برای صنعت گسترده و نهادینه

علاوه بر بحث تولید، بحث خلاقیت نیز نهفته است.

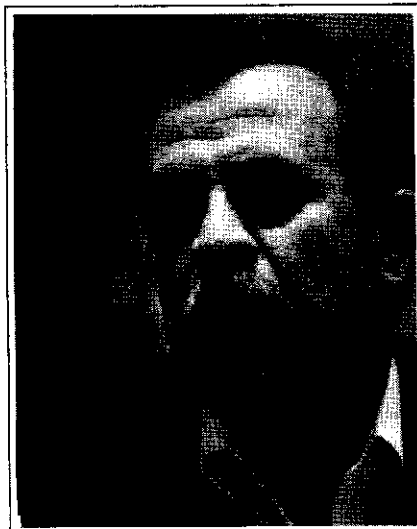
دکتر غنی نژاد انقلاب صنعتی اروپا را نقطه عطفی در گسترش خلاقیت در عرصه تولید و گام نهادن در دنیای جدید توام با خلاقیت و نوآوری خواند و الزامات منطقی، در اثبات مترادف بودن هنر و صنعت را این گونه توصیف کرد: رشد این دو مقوله در یک زمینه خاص نیازمند پارامترهای خلاقیت و نوآوری و ریسک پذیری است. خلاقیت و نوآوری باید پاداش به دنبال داشته و ریسک پذیری، ارزش به حساب آید. تنها در این صورت است که صنعت می تواند رشد داشته باشد. وی با اشاره به اینکه رقابت عنصر دیگری است که در این خصوص تاثیرگذار است، صنعت دولتی و انحصاری را مانع رشد خواند و اضافه کرد این ارزشها زمانی دارای ارج و قرب می شود که در کنار همه آنها، احترام به خود صنعتگر نیز داده شود. صنعتگری که با صفات ناشایست خوانده می شود، هرگز تن به ریسک نمی دهد. در چنین شرایطی صنعت نیز صنعتگران نوآور و خلاق به خود نخواهد دید و همین وجه تفاوت صنعت ایران با اروپا را فراهم می کند.

نقش موثر دولت

مهندس نصرا... محمدحسین فلاح، رئیس سازمان مدیریت صنعتی و عضو هیأت رئیسه کنفدراسیون صنعت ایران از دیگر سخنرانان همایش طی سخنانی با اشاره به ضعف رقابتی ایران در دنیا و حتی منطقه خاورمیانه، چند عامل برون بنگاهی را که در تضاد با رقابت پذیری هستند، به این صورت برشمرد:

- تصمیماتی مستقل از دل نگرانی های صنعتگران اتخاذ می شود؛ چرا که بیشترین سهم صنعت از آن دولت است.

مهندس ابوبی مهریزی:

در فضای انحصاری، رقابت معنا ندارد.

شکوفایی اقتصادی یک جامعه در بستر رقابتی منوط به عواملی چون مناسب بودن فضای کلان اقتصادی و سیاسی و نیز مناسب بودن فضای کسب و کار است.

مقتضیات اقتصاد دولتی به نحوی است که دستور وزارتخانه ها در آن نهفته است.

دولت باید در سیاستگذاری ها و برنامه ریزی ها و امور حاکمیت داشته باشد، به نحوی که فضای کسب و کار همسنگ با الزامهای رقابت پذیر ایجاد شود.

هر جایی که بخش خصوصی در تصمیم گیری حضور نداشته باشد، از تصمیمات اتخاذی نمی توان انتظار فضای کسب و کار داشت.

میزان انحصارزدایی و رقابت پذیری و نیز شفاف سازی امور و آشکار سازی از مؤلفه های فضای پیش برنده کسب و کار است.

گفتار، تصمیمات و نوشته ها باید قابلیت پیش بینی برای افراد در عرصه صنعت و معدن را به وجود آورد.

شود. اعلام می کنم سازمان گسترش، خریدار پژوهشهای کاربردی است و می توان امیدوار بود که این رشته تازه ای برای کارآفرینی باشد.

اگر صنعت ایران قراردادهای اقتصادی با پژوهشگران منعقد کند می تواند پیش برود و سازمان گسترش کار را آغاز کرده است. البته ممکن است در ابتدای کار سخت باشد، اما به مرور بر سرعت آن افزوده خواهد شد.

تولید علم بالاترین نوع کارآفرینی است و ما نیز در سازمان گسترش و نوسازی به این راه معتقدیم و از هر اندیشمندی که توانایی و تمایل به شراکت با ما را داشته باشد حمایت خواهیم کرد. در این صورت اگر بخواهیم این نهضت را که به نهضت تولید علم منجر می شود، آغاز کنیم، حرکتی جهشی و غنی در تولید علم و پشتیبانی از صنعت و ایجاد رقابت پذیری خواهیم داشت.

تدبیر: اهمیت انباشت تجربه و تداوم اطلاعات، ضرورت مکتوب کردن اندیشه ها و تجربه ها، خطا دانستن تغییر در همه امور از سوی مدیران و ضروری دانستن تقسیم کار در بنگاههای صنعتی از جمله مباحثی است که مرتضی بهشتی رئیس کنفدراسیون صنعت ایران در اظهارات خود بر آنها تاکید دارد.

ضرورت بهره گیری از تجارب بهشتی: یکی از مشکلات ایران در همه عرصه ها فقدان تداوم اطلاعات است. برای اینکه رقابت باشد، اطلاعات باید تداوم پیدا کند، تجربه ها نباید کنار گذاشته شوند و هر حرکت سازنده باید بر پایه تجربه های گذشته دیگران و جامعه خودمان باشد. اگر تجربه ها را دور بریزیم و ادامه ندهیم و بخواهیم دوباره از صفر شروع کنیم و چیز جدیدی بیآوریم، راه به جایی نخواهیم برد. نهاد دولت در ایران همیشه سیاستهای گذشته را نفی و سیاستهای جدید را اعلام و اجرا می کند. این رفتار دولتها موجب انقطاع تاریخی ایران شده است. تجربه ها انباشت نمی شوند و چنین رفتاری البته در درون بنگاههای صنعتی نیز دیده می شود. هر مدیر تازه ای که برای یک بنگاه صنعتی انتخاب و

- فقدان برنامه های اجرایی بلندمدت برای توسعه ملی، تا جایی که استراتژی توسعه صنعتی نیز هیچگاه به برنامه تبدیل نشد.

- حرکت مخالف سند چشم انداز، تصمیم گیری می شود. در بودجه امسال نیز وابستگی به نفت بسیار به چشم می خورد.

- فضای اقتصادی، به طور عمومی سیاسی است.

- نوسان در سیاستهای حمایتی، بسیار شدید است.

وی افزود تا زمانی که بیشترین بودجه دولت از صادرات نفتی است و تنها ۲۵ درصد از بودجه از راه کسب مالیات حاصل می شود، نیازی به منافع بنگاهها در سیاستگذاری ها نیست.

عواملی که از درون مانع پیشرفت بنگاهها می شود یکی ضعف فرهنگ کار و تولید و دیگری ضعف در کارگیری سیستم های مدیریتی در بنگاههاست؛ به طوری که بنا به آمار موجود، ایران کمترین استفاده را از صنعت مشاوره مدیریت دارد.

رئیس سازمان مدیریت صنعتی کسب تجربه در بازارهای رقابتی جهان را مستلزم سرمایه گذاری خاص دانست.

وی در بخش دیگری از سخنان خود به رفتارهای نادرست در مجموعه نظام مدیریت اشاره کرد که فهرست آنها چنین است:

- عدم پابندی به استراتژی توسعه صنعتی

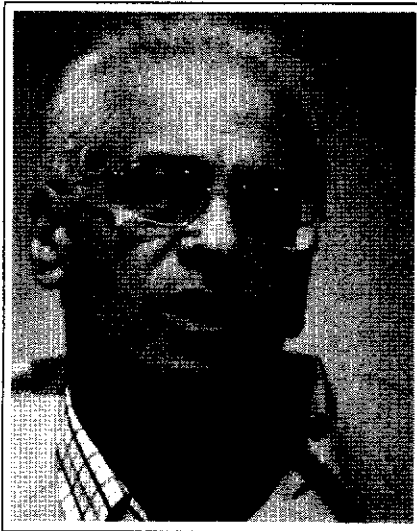
- ناهماهنگی بین بخشهای تولید و تجاری

- سفارش گذاری های پرنوسان

- عدم پرداختهای به موقع به پیمانکاران، صنعتگران و مشاوران

- تصمیم گیریهای بخشی و نزدیک بینانه نظارتهای غیر تخصصی، جنجال برانگیز و کم اثر

- قوانین و مقررات خریدهای دولتی

مهندس خاشع:

صنعت ایران در طرح ریزی و اجرای راهکارها ضعف دارد و راهکارها کوتاه مدت، مقطعی و موردی است.

صنعتگران و سیاستگذاران صنعتی از واقعیت ها و تجربه ها درس نمی گیرند و همیشه سر جای اول خود ایستاده اند.

عدم پذیرش ذی نفعان، روشهای ضعیف و ناکارآمد شناخت، شفاف نبودن در فعالیتها و ضعف اطلاع رسانی از جمله موانع یادگیری در عرصه صنعت است.

تا زمانی که نتوانیم نیازهای خود را به طور کامل تامین کنیم، نمی توانیم به توسعه صنعتی بیندیشیم.

خلایقت و نوآوری مکمل توسعه هستند و کیفیت برتر نتیجه رشد فناوری و بویایی اقتصادی است.

صنعتگران و سیاستگذاران صنعتی و اقتصادی برای یادگیری آمادگی نشان نمی دهند و این یک مانع بزرگ برای توسعه است.

شروع به کار می کند، درصدد تغییر همه چیز است.

ایجاد تغییر در همه امور از سوی مدیران یک خطای بزرگ است. من از تشکلهای صنعتی می خواهم برای تداوم سیاستها و تداوم مسیرها فداکاری کنند. نهادهای مدنی وقتی یک مدیر تازه سیاسی یا اقتصادی می آید، راه و روش گذشته را دور می ریزند و کنار می گذارند، چرا چنین روش ناپسندیده ای در جامعه و نهادهای مدنی دیده می شود؟

یک عامل را می توان به مکتوب نکردن فکرها، اندیشه ها و تجربه ها نسبت داد. مدیران باید سیاستهایی را که اتخاذ می کنند، مسائل و مشکلات سرراه را مکتوب کرده و درباره آنها توضیح دهند. اگر می خواهیم رقابت پذیری را در جامعه و بنگاههای صنعتی نهادینه کنیم، چاره ای جز استفاده از تجربه ها نداریم.

موضوع دیگر این است که مدیران بنگاههای صنعتی حاضر نیستند وظایف و کارها را تقسیم کرده و اختیارات را تفویض کنند و می خواهند همه چیز را حل کنند. از طرف دیگر فراموش نکنیم رقابت پذیر بودن به معنای این نیست که جامعه ای در همه عرصه ها بتواند رقابت کند و کامیاب باشد. جامعه ایرانی نباید تصور کند آن قدر توانایی دارد که در همه رشته های صنعتی رقابت کند، باید بپذیریم چنین نیرویی نداریم. باید جستجو کرد و دید جامعه ایرانی در کدام رشته صنعتی می تواند جهش را تجربه کند و همان را پیش ببرد.

تدبیر: در فضای انحصاری، رقابت معنا ندارد. یکی از وظایف مهم دولت، ایجاد بستر مناسب برای کسب و کار است. شاخصهای فضای پیش برنده کسب و کار چهار مؤلفه دارد. این موارد از جمله نکاتی است که در اظهارات مهندس ابویی مهریزی مورد اشاره قرار گرفته است.

ناسازگاری اقتصاد دولتی با رقابت

مهندس حسین ابویی مهریزی: مقتضیات اقتصاد دولتی به نحوی است که دستور وزارتخانه ها در آن نهفته است. در فضای انحصاری، رقابت معنا ندارد. شکوفایی

مهندس فلاح تاکید کرد که دولتمردان می توانند برای کاهش نواقص و کمک به بنگاههای صنعتی کشور در سه محور کاهش بهای تمام شده، ارتقای کیفیت فرآورده ها و در نهایت رونق بازار تاثیر جدی بگذارند.

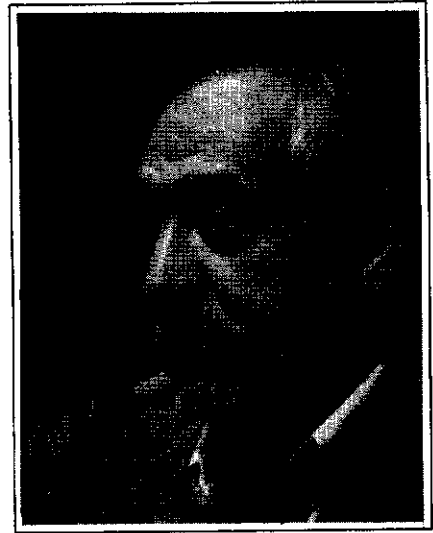
مفهوم رقابت پذیری

دکتر محمدرضا سپهری، رئیس موسسه کار و تامین اجتماعی مطالب خود را در این همایش با ارائه چندتعریف مجامع شناخته شده بین المللی از بحث رقابت پذیری آغاز کرد.

رقابت از دید سازمان OECD سهمی از تولید کالا و خدمات است که در شرایط بازار آزاد کشور می تواند تقاضاهای آزاد جهانی را کشف کرده و سطوح مختلف تقاضا را برآورده کند. در عین حال باید درآمد شهروندان را در بلندمدت افزایش دهد. انجمن رقابت پذیر آمریکا، توانایی افزایش تولید کالاها و خدمات با کیفیت بالا را که بتواند پاسخ شایسته ای به معیارها و استانداردهای بازارهای جهانی بدهد، ملاک رقابت پذیری می داند. مجمع جهانی اقتصاد نیز رقابت پذیری را، توانایی اقتصاد ملی در پایداری رشد و حفظ استانداردهای زندگی می داند.

کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل نیز رقابت پذیری را مقایسه عملکرد اقتصاد کلان و استانداردهای زندگی جامعه براساس بهره وری عوامل تولید، تعبیر می کند. به عبارت ساده تر، توانایی کشورها در فروش محصولاتشان در بازارهای جهانی رقابت پذیری، قلمداد می شود. اگرچه عوامل تاثیرگذار در رقابت پذیری، تکنولوژی و نهادهای عمومی است، ولی منابع انسانی کلید اصلی رقابت است، به طوری که ارتقای بهره وری نیروی کار می تواند سهم اساسی در

دکتر توفیق:

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران امر تدوین استانداردها را به شکل های صنعتی، تخصصی و حرفه ای واگذار می کند.

در کشورهای صنعتی استانداردها به دنبال نوآوری و خلاقیت در حرکت هستند، اما در کشورهای در حال توسعه استانداردها هستند که صنایع را به دنبال خودشان حرکت می دهند.

نبود فرهنگ تولید در کشور باعث شده است استاندارد از نگاه مصرف کننده مدافع و از نگاه تولیدکننده مزاحم تلقی شود.

استفاده از نشان استاندارد زمانی ارزش و مزیت تلقی می شود که جامعه آن را بشناسد و نسبت به آن حساس باشد.

پژوهشگاه استاندارد با هدف تحقیق و پژوهش بیشتر، ایجاد می شود.

باتوجه به اهمیت فرهنگ سازی در زمینه استاندارد، انجمن دارندگان نشان استاندارد تشکیل می شود.

اقتصاد یک جامعه در بستر رقابتی منوط به عواملی چون مناسب بودن فضای کلان اقتصادی، سیاسی و مناسب بودن فضای کسب و کار است. رقابت پذیری را می توان به محیط ملی و بنگاهی تقسیم کرد. فضای کسب و کار در حوزه رقابت پذیری بنگاهی، حائز اهمیت است. بنگاهی می تواند رقابت پذیر باشد که در فضای کسب و کار مناسب فعالیت داشته باشد. از سوی دیگر فضای کسب و کار مناسب به نوبه خود نیاز به فضای کلان مناسب اقتصادی - سیاسی دارد. یکی از وظایف مهم دولت در بخش صنعت، ایجاد بستر مناسب کسب و کار است و دولت باید مدیریت مناسب کند و نه تصدی گری. دولت باید در سیاستگذاریها و برنامه ریزی ها و امور حاکمیت داشته باشد به نحوی که فضای مناسب کسب و کار همسنگ با الزامهای رقابت پذیر ایجاد شود.

شاخصهای فضای پیش برنده کسب و کار چهار مؤلفه دارد: نخست اینکه نقش آفرینی بخش خصوصی بسیار حائز اهمیت است، هر جایی که بخش خصوصی در تصمیم گیری حضور نداشته باشد، از تصمیمات اتخاذی نمی توان انتظار فضای کسب و کار داشت.

میزان انحصارزدایی و رقابت پذیری، دومین مؤلفه تاثیرگذار است. مؤلفه سوم اینکه شفاف سازی امور و آشکارسازی از وظایف دولت است و جزو مطالبات صاحبان صنعت باید قلمداد شود. نکته و مؤلفه پایانی اینکه گفتار، تصمیمات و نوشته ها باید به نحوی باشد که قابلیت پیش بینی برای افراد عرصه صنعت و معدن را به وجود آورد.

تدبیر: مهندس خاشع به عنوان دبیر همایش ضمن پرداختن به ریشه های مختلف نارسایی ها در صنعت کشور معتقد است که صنعت ایران در طرح ریزی و اجرای راهکارها ضعف دارد. وی عدم آمادگی صنعتگران برای یادگیری را مانعی بزرگ برای توسعه می داند و بر گفتگوی سازنده میان صنعتگران تاکید می کند. با نظرات او در حوزه صنعت بیشتر آشنا می شویم.

گسترش رقابت داشته باشد.

رقابت سالم و ناسالم

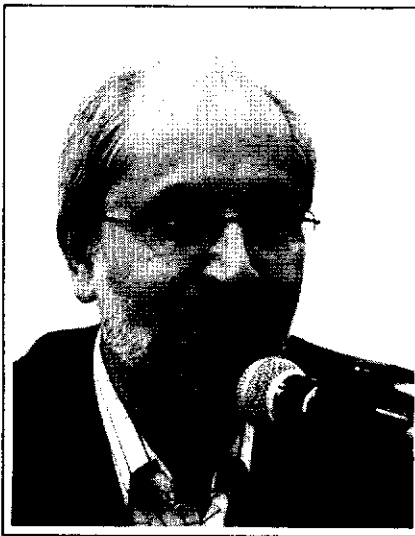
محمدرضا جابر انصاری دبیرکل انجمن مدیران صنایع ایران از دیگر سخنرانان این همایش بود که با اشاره به تاثیرگذاری دو عامل برای ایجاد رقابت گفت در بررسی ایجاد رقابت دو عامل باید مورد توجه قرار گیرد: رقابت باید ارزشمند باشد و دوم اینکه رقابت به عنوان ارزش تعریف شود به گونه ای که تبدیل به ارزش شود. وی افزود: وقتی سخن از رقابت به میان می آید منظور رقابت سالم است. در حالی که وقتی که محیط رقابت پذیر نیست و دچار اقتصادرانتی یا دولتی هستیم، رقابتی که وجود دارد رقابت بر سرگرفتن رانت است. متأسفانه در ایران انرژی ها صرف رقابتهای ناسالم می شود.

وی رفتار مدیریت کلان کشوری را در راستای رقابت پذیری ندانست و گفت رفتار مدیریتی در سطح کلان کشور رفتار ارزش گذار در رقابت نیست. جابر انصاری مدیریت ایرانی را مسئول پرورش ندادن افراد مسئول، کارآ، تلاشگر و پیشرو دانست و یادآور شد ضعف پروری در کشور ریشه در شعارزدگی دارد. آزادی یکی از ملزومات محیط کسب و کار مناسب است، هرچه آزادی بیشتر باشد، رقابت هم بیشتر است.

مفهوم کارخانه صنعتی

دکتر پرویز دوامی استاد دانشگاه شریف سخنران دیگر این همایش با بیان آمار و ارقام های مختلف صنعتی به این سخن اشاره کرد که صنعت در ایران آن طور که انتظار می رفت، رشد نکرده است.

او کارخانه ای را صنعتی دانست که در آن ضمن تولید، همزمان نوآوری نیز در آن اجرا شود، در غیر این صورت به کارخانه واژه صنعتی نمی گویند، بلکه

دکتر نیلی:

شیوه مدیریت و سازماندهی فعالیتها در ارتباط با بنگاهها دگرگون شده و از درون بنگاهی به فرابنگاهی تبدیل شده است.

ساختار بازارها هر چه بیشتر به سمت رقابتی شدن پیش رفته اند و انحصارات بزرگ به تدریج منطبق و جودی خود را از دست داده اند.

پدیده تمایز محصول در نتیجه رشد سریع تحقیق و پژوهش در بنگاهها، امروز به یک شاخص بارز در بخش صنعت تبدیل شده است.

رشد سریع تکنولوژی اطلاعات باعث شده است که خیلی سریع بتوان ناکارایی واحدهای صنعتی را نشان داد.

اقتصاد آزاد، یعنی اینکه دولت در جایگاهی قرار گیرد که تشکیل یک بازار رقابتی را تسهیل کند و آن را سروسامان بدهد.

تبدیل صنعت به مقوله ای فراملی، باعث شده است که صنعت به یکی از موثرترین ابزارهای فراهم آوری صلح، امنیت و رفاه تبدیل شود.

مهندس شهریار خاشع: اقتصاد ایران مشکلات و چالشهای مزمنی دارد که می توان آن را از سال ۱۳۵۳ تا امروز ردگیری کرد. گسترش کمی خدمات و در برابر افت کیفی خدمات عمومی مثل حمل و نقل، بهداشت و درمان و آموزش عمومی در کشور بر فعالیتهای صنعتی تاثیر می گذارد. آموزش عمومی، عالی و حرفه ای ضعیف، تامین اجتماعی ناکافی و غیرهمه جانبه و خدمات درمانی غیرموثر از مشکلات جامعه ایرانی است که بر صنعت تاثیر می گذارد.

ایران قابلیتهای فراوانی دارد، اما صنعتگران و دولت در مقایسه با این قابلیتها، انتظارات کمی دارند. در فعالیتهای صنعتی، تبلیغات راهگشا و راهکارهای متفاوت و کارساز، پدیدار نمی شود. صنعت ایران در طرح ریزی و اجرای راهکارها ضعف دارد و نارسایی های آن قابل کتمان نیست. راهکارهای تهیه و عرضه شده نیز کوتاه مدت، مقطعی و موردی است. صنعت ایران و صاحبان آن به علتهای ریشه ای و ساختاری که در عمق صنعت نفوذ کرده اند، کمتر توجه می کنند. صنعتگران و سیاستگذاران صنعتی از واقعیتها، تجربه های دیگران و حتی تجربه های خود درس نمی گیرند و همیشه سر جای اول خود ایستاده اند و می خواهند از همان جا حرکت کنند.

صنعتگران صف و ستاد و سیاستگذاران صنعتی و اقتصادی برای یادگیری آمادگی نشان نمی دهند و این یک مانع بزرگ برای توسعه است. برخی از موانع یادگیری را به طور خلاصه می گویم: عدم پذیرش ذی نفعان در مسیر توسعه و کار، سیاه و سفید کردن و درست و نادرست کردن امور، روشهای ضعیف و ناکارآمد شناخت، عدم شفاف بودن در فعالیتهای، ضعف اطلاع رسانی و تحلیل از جمله موانع یادگیری است.

جامعه ایرانی و نخبگان آن که صنعتگران نیز جزئی از آنها هستند در گفتگو با یکدیگر به جای درپیش گرفتن سیاست برد - برد، سیاست برد - باخت را پیش می گیرند و به جای گفتگوی سازنده، یکسره انتقاد می کنند و به جای پذیرفتن بخشی از واقعیت هایی که طرف مقابل بیان می کند یکسره به دفاع از باورها و رفتارهای خود می پردازند.

به آن واحد تولیدی اطلاق می شود. وی گفت طی نیم دهه گذشته ۶۰۰ میلیارد ریال در ایران سرمایه گذاری فیزیکی شده، اما بازدهی مطلوب از این میزان سرمایه گذاری گرفته نشده است. وی افزود در کشوری اگر ۲۵ درصد تولید ناخالص داخلی از طریق صنعت ایجاد شود آن کشور صنعتی تلقی می شود. دکتر دوامی گفت در ایران ۱۲۸ رشته صنعتی فعال است. درحالی که در کمتر کشوری می توان بیش از ۲۰ رشته صنعتی فعال را جستجو کرد. اما در کشور ما در بیش از ۷۰ رشته سرمایه گذاری شده که این نشان می دهد سرمایه گذاری ها براساس برنامه خاصی نبوده است. وی همچنین مهاجرت مغزها را مهمترین عامل برای تهدید صنعت کشور دانست.

اقتصاد درون گرا

مهندس نیره پیروزیخت، مدیرکل مکانیک و فلزشناسی موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران در همایش «صنعت، کیفیت، استاندارد» گفت بررسیها نشان می دهد که بیشتر چالشها و مشکلات فراروی صنعت ایران از جهت گیری های کلان اقتصاد درون گرا در دهه های اخیر ناشی شده است.

وی افزود موضوعهای مهمی مانند کارایی، توسعه فناوریهای جدید، جذب و توسعه سرمایه گذاری صنعتی و کسب سهمی درخسور از بازارهای جهانی در این سالها به طور جدی مورد توجه قرار نگرفته است. نتیجه آن، توسعه نیافتگی و به روز نشدن فناوری، بهره وری کم، مقیاس غیراقتصادی تولید و گسترش نیافتن فرهنگ صنعتی است.

مهندس پیروزیخت گفت شناسایی و رفع مشکلات و عوامل اصلی بازدارنده، ایجاد فضای کسب و کار

انجمن دارندگان نشان استاندارد، و ایجاد پژوهشگاه استاندارد از جمله نکاتی است که دکتر توفیق رئیس موسسه استاندارد در سخنان خود در همایش به بررسی و تحلیل آنها پرداخته است.

استاندارد و نوآوری

دکتر علی اصغر توفیق: موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران امر تدوین استانداردها را به شکل های صنعتی، تخصصی و حرفه‌ای واگذار می کند و با اجرای این سیاست، تدوین استانداردها در کشور سرعت قابل قبول و مطلوبی پیدا خواهد کرد. در حال حاضر در انگلستان ۲۲ هزار استاندارد، در آلمان ۲۷ هزار استاندارد و در روسیه ۲۲ هزار استاندارد تدوین شده است. لذا با توجه به اینکه تعداد استانداردهای نوشته شده در ایران ۸۷۰۰ فقره است و ظرفیت تدوین استاندارد توسط موسسه نیز سالی یکهزار استاندارد است، باید برای سرعت گرفتن تدوین استانداردها، این امر به بخش خصوصی واگذار شود.

در کشورهای توسعه یافته و صنعتی، نوآوری و خلاقیت سبب آفریدن استانداردها می شود و در حقیقت این استانداردها هستند که در این کشورها به دنبال نوآوری و خلاقیت در حرکت هستند. اما در کشورهای در حال توسعه، استانداردها هستند که صنایع را به دنبال خودشان حرکت می دهند. در کشورهای توسعه یافته، موسسه های استاندارد پاسخگوی کیفیت کالا نیستند، چون نظامهای خاص حمایتی برای مصرف کننده در این کشورها وجود دارد. اما در کشور ما چون قانون حقوق مصرف کننده تعریف نشده، مصرف کننده نگاهش به سمت موسسه استاندارد است. نبود فرهنگ تولید در کشور باعث شده است استاندارد از نگاه مصرف کننده مدافع و از نگاه تولیدکننده مزاحم تلقی شود.

استفاده از نشان استاندارد زمانی ارزش و مزیت تلقی می شود که جامعه آن را بشناسد و نسبت به آن حساس باشد، بنابراین نیاز به فرهنگ سازی داریم، اما چون هزینه تبلیغات فوق العاده بالا است، تصمیم گرفتیم انجمن

پیش برنده، تغییر و اصلاح سیاستها و سازماندهی مجدد امور صنعتی از مسئولیتهای دولت و نیز دستیابی به کیفیت و قیمت رقابتی از طریق اصلاح ساختار در تمام جوانب مدیریتی، نیروی انسانی و بازاریابی از مسئولیتهای مدیران و صاحبان بنگاههای صنعتی است.

مدیرکل موسسه استاندارد، حمایت از مصرف کننده را یکی از اهداف اصلی استاندارد ذکر کرد و افزود: چنانچه اجرای استاندارد از دو جنبه تولید و مصرف مورد بررسی قرار گیرد در زمینه تولید می توان از طریق اجرای استانداردها و برنامه های آموزشی برای کارخانه ها، نظارت بر جریان تولید و... به این هدف دست یافت. چنانچه استانداردها به خواسته و نیازمندیهای مصرف کنندگان تبدیل شود، تولیدکنندگان از یک سو در رقابت با یکدیگر قرار می گیرند و از سوی دیگر برای جلب رضایت مشتری و حفظ موقعیت خود در بازار، به این مهم می پردازند.

به گفته وی مصرف کننده به طور طبیعی انگیزه حفظ حقوق خود در معاملات را دارد و با کمک همان انگیزه به دفاع از خواسته های خود می پردازد. آگاهی او از مشخصات استاندارد سبب می شود نیازمندیهای خود را با لحاظ کردن استاندارد به عنوان معیار، وارد بازار کرده و تولید را تحت تاثیر قرار دهد.

تدبیر: باسپاس از مدیران، کارشناسان و صاحب نظران شرکت کننده در میزگرد و سخنرانهای این همایش، امید است این گونه بحثهای کارشناسی ما را به شناخت هرچه بیشتر چالشهای پنهان و آشکار صنعت کشور در جهت تقویت توسعه صنعتی و در نهایت رسیدن به چشم انداز و افق روشن صنعت و اقتصاد کشور آشنا سازد. □

مهندس خلیلی:

اشتباه رفتاری لطمه های بزرگی

به جامعه ما می زند.

یکی از پر دردترین لطمه ها
این است که همواره آنچه ساخته ایم،
خراب می کنیم و از نو می سازیم.

کشور اکنون به لحاظ تولیدات صنعتی به مرحله انبوه رسیده است. بین تولید صنعتی و توسعه صنعتی تفاوت وجود دارد و تا زمانی که نتوانیم نیازهای خود را به طور کامل تامین کنیم، نمی توانیم به توسعه صنعتی بیندیشیم.

توسعه صنعتی نیز پاسخ به نیازهای روز کشور است و در دنیایی که اقتصاد آن جهانی شده، نیازها نیز جهانی شده است. خلاقیت و نوآوری مکمل توسعه هستند و کیفیت برتر نتیجه رشد فناوری و پویایی اقتصادی است. میزان حمایت، آزادی کسب و کار، حمایت از سرمایه گذاری، عدالت مالیاتی، بازبودن تجارت، جلوگیری از انحصارات، فناوری برتر، دانش و مهارتهای مدیریت از جمله عوامل موثر بر کیفیت به شمار می روند.

تدبیر: واگذاری تدوین استانداردها به شکل های صنعتی، تخصصی و حرفه‌ای، نبود فرهنگ تولید در کشور، ضرورت فرهنگ سازی در مورد استاندارد، تشکیل

دارندگان نشان استاندارد تشکیل دهیم تا با پولی که اعضا به عنوان حق عضویت می‌پردازند هزینه تبلیغات را تامین کنیم. دکتر توفیق همچنین از ایجاد پژوهشگاه استاندارد با هدف تحقیق و پژوهش بیشتر در این بخش خبر داد.

تدبیر: دکتر مسعود نیلی استادی که از حامیان اصلی اقتصاد آزاد است اعتقاد دارد که رقابت در این نوع اقتصاد می‌تواند رشد کند. وی ضمن برشمردن هفت تفاوت عمده میان صنعت در گذشته و حال، می‌گوید که محرک اصلی این هفت حرکت در صنایع جهان «رقابت» است. این اقتصاددان، دخالت دولت در بنگاههای اقتصادی و صنعتی را عاملی در جهت توسعه نیافتگی صنعت می‌داند. بخشی از اظهاراتش را در همایش می‌خوانیم.

رقابت؛ محرک اصلی صنایع

دکتر مسعود نیلی: بخش صنعت در عرصه جهانی از دهه نود به بعد پدیده‌ای متفاوت از گذشته را به نمایش گذاشته است، برخی از این تفاوتها را می‌توان در ۷ مورد به این شرح خلاصه کرد:

۱ - شیوه مدیریت و سازماندهی فعالیتها در ارتباط با بنگاهها دگرگون شده و از درون بنگاهی به فرابنگاهی تبدیل شده است، به طوری که در گذشته بنگاهها بیشتر در درون خود فعالیت می‌کردند، اما امروزه با رشد نهادهای فرابنگاهی همچون نهادهای مالی و انباشت تجربیات مدیریتی، بنگاهها در مسیری حرکت می‌کنند که سازمان خود را حول محور قابلیت محوری شکل دهند و بقیه فعالیتها را برون سپاری کنند و قابلیت محوری خود را نیز از طریق فروشندهی بنگاههای با اندازه‌های کوچک تر تقسیم کنند.

۲ - ساختار بازارها هرچه بیشتر به سمت رقابتی شدن پیش رفته اند و انحصارات بزرگ به تدریج منطبق وجودی خود را از دست داده‌اند. امروز با توسعه تکنولوژی از یک طرف و پیشرفتهای حقوقی در زمینه چگونگی شکل دادن به قراردادهای ازسوی دیگر، منطبق وجودی انحصارات ضعیف و

ضعیف تر شده است.

۳ - برخلاف مسیر سازماندهی بنگاهها و سازماندهی بازار که به سمت تجزیه حرکت کرده، ساختار مالی بنگاهها به سمت ادغام و بزرگتر شدن حرکت کرده است و پدیده تملک و ادغام یکی از جلوه‌های بارز مالی سازمانها شده است. این پدیده به خاطر آن است که بنگاههای اقتصادی، خودشان را در معرض یک خطر می‌بینند و سعی می‌کنند حاشیه امن برای خودشان درست کنند.

۴ - تحولات تکنولوژیک هیچگاه در گذشته تا این میزان سرعت نداشته است. شاید اگر قیمتهای جهانی نفت افزایش پیدا نمی‌کرد، صاحبان صنعتی با کاهش تورم به عنوان یک عارضه مواجه می‌شدند.

۵ - پدیده تمایز محصول در نتیجه رشد سریع تحقیق و پژوهش در بنگاهها امروز به یک شاخص بارز در بخش صنعت تبدیل شده است و بنگاهها از این طریق می‌توانند حتی برای مدتی کوتاه، قدرت انحصاری برای خود کسب کنند.

۶ - رشد سریع تکنولوژی اطلاعات و قدرت گرفتن نهادهای مالی باعث شده است محاسبات دقیقی از عملکرد بنگاهها انجام شود و بنابراین شناخت نهادهای مالی مانند بانکها از کیفیت کارکرد بنگاهها و مدیران افزایش پیدا کند. یک جلوه بیرونی این تحول را می‌توان در افزایش قابل توجه نرخ ورشکستگی در کشورهای صنعتی مشاهده کرد. در نتیجه خیلی با سرعت می‌توان ناکارایی واحدهای صنعتی را نشان داد و ورشکستگی صنایع را در جهت پالایش بازار اعلام کرد.

۷ - تبدیل صنعت به مقوله‌ای فراملی، باعث شده است که صنعت به یکی از موثرترین ابزارهای فراهم آوری صلح، امنیت و رفاه تبدیل شود.

مجموعه این عوامل باعث شده است بهره‌مندی مردم از صنعت افزایش یابد و رفاه مردم نیز بیشتر شود.

محرک اصلی همه این ۷ حرکت در صنایع جهان، «رقابت» بوده است و این رقابت در اقتصاد آزاد است که می‌تواند رشد کند. اقتصاد آزاد، یعنی اینکه دولت

دکتر نائب:

برای ایجاد فضای رقابتی در درون مرزهای ملی، باید همسویی فعال در سیاست خارجی با جهان داشته باشیم و این امر در درون جامعه ایرانی نهادینه شود.

در جایگاهی قرار گیرد که تشکیل یک بازار رقابتی را تسهیل کند و آن را سروسامان بدهد. عرصه فعالیت دولتها در جهان در سه بخش سیاستگذاری عمومی، واردشدن در عرصه اداره بنگاههای اقتصادی در کنار بخش خصوصی و دخالت مستقیم دولت نه فقط در بنگاههای خودش بلکه در بنگاههای خصوصی تقسیم می‌شود. متأسفانه در کشور ما دولت نه تنها دخالت مستقیم در بنگاههای تحت اختیار خودش دارد، بلکه در بنگاههای صنعتی بخش خصوصی نیز دخالت می‌کند و با تعیین قیمت محصول، قیمت دستمزد و مسائلی از این قبیل فضای تولید را تنگ و نفس‌گیر کرده است. بنابراین علتی که نتوانسته ایم به کشوری صنعتی تبدیل شویم، مسائلی از این نوع بوده است. اگر دولت در سیاستهای اقتصادی خود تجدیدنظر نکند و کیفیت سیاستگذاری تغییر نکند، نتیجه مطلوب را از صنعت نخواهیم گرفت و به توسعه صنعتی نیز نخواهیم رسید. □